

نامه‌ی پۆلس بۆ باوه‌ردارانى فيلپي

1 له پۆلس و تيموساوسى به‌نده‌كانى عيساى مه‌سيحه‌وه،

بۆ هه‌موو گه‌لى پيرۆزى خودا له شارى فيلپي كه له گه‌ل عيساى مه‌سيحدا يه‌كن*، له گه‌ل چاوديران و خزمه‌تكاران:

2 با نيعمه‌ت† و ناشتى له خوداى باوكان و عيساى مه‌سيحى خاوه‌ن شكۆوه له گه‌لتان يئت.

سوپاسى خودا و پارانه‌وه

3 سوپاسى خودا ده‌كه‌م، هه‌ر كاتيك يادتان بكه‌م. 4 هه‌ميشه له هه‌موو پارانه‌وه‌كانم به‌ خۆشيه‌وه بۆ هه‌مووتان داوا ده‌كه‌م، 5 چونكه له يه‌كه‌م پرۆزه‌وه هه‌تا ئيستا به‌شداريتان له خزمه‌تى ئينجيدا كردووه. 6 له‌مه‌شدا دُنيايم، خودا كه له ئيوه‌دا ئه‌م ئيشه‌ چا كه‌ى ده‌ستپيكردووه، هه‌تا پرۆزى عيساى مه‌سيح ته‌واوى ده‌كات.

7 كه‌واته ئه‌مه‌ راسته‌ سه‌باره‌ت به‌ هه‌مووتان ئه‌م هه‌سته‌م هه‌بئت، چونكه ئيوه له دلى مندان. ئه‌گه‌ر به‌ كوٽ و زنجيره‌وه بم، ياخود له كاتيكدا به‌رگرى له په‌يامى ئينجيل و چه‌سپاندنى ده‌كه‌م، هه‌مووتان له نيعمه‌ت له گه‌لم به‌شدارن. 8 خودا شايه‌تمه‌ چه‌نده به‌ په‌رۆشم بۆ هه‌مووتان به‌ سۆزى عيساى مه‌سيح.

* 1:1 له‌گه‌ل عيساى مه‌سيحدا يه‌كن له زمانى يونانيدا (له عيساى مه‌سيحدان) به‌كارهاتووه.
† 1:2 خودا نيعمه‌ت به‌ مرۆف ده‌به‌خشيت، به‌ واتاى به‌خشينيكى خودايه كه به‌نى ئه‌وه‌ى شايسه‌ى بين خودا پيان ده‌به‌خشيت.

⁹ له خودا ده پاریمه وه که خوشه ویستیتان به زانیاری و ئه وه پری تیگه یشته وه زیاتر و زیاتر بکات، ¹⁰ تا کو باشرین شت جیا بکه نه وه، بۆ ئه وه ی له رۆژی مه سیح پاک و بی گله ی بن، ¹¹ تا کو پری بن له به ره می راستوروستی له ریگه ی عیسی مه سیحه وه بۆ شکو و ستایشی خودا.

له لای من، زیان مه سیحه

¹² خوشکان، بریایان، ئیستا ده مه وی بزانتن ئه وه ی به سه رم هات په یای ئینجیلی زیاتر به ره و پیش برد، ¹³ ته نانه ت هه موو پاسه وانانی کۆشکی ئیمپراتور و هه موو لایه ک بۆیان ده رکه وت که من له پیناوی مه سیحدا کۆت و به ند کر اوم. ¹⁴ مه سیحی بالاده ست به هۆی کۆت و به ندی منه وه وای له زۆر به ی خوشک و بریایان کردووه پشت به ئه و بیه ستن، تا کو بتوان بویزانه تر و به چاونه ترسییه وه په یامه که ی رابگه یه تن.

¹⁵ بیگومان هه ندیک له بهر ئیره یی و نا کۆکی مزگینیی مه سیح راده گه یه نن، به لام هه ندیک دیکه به خواستیککی باش. ¹⁶ ئه وانهی له بهر خوشه ویستی مزگینیی ده دن، ده زانتن له بهر بهرگریکردنم له په یای ئینجیل خراومه ته زیندان. ¹⁷ ئه وانهی دیکه که له خۆپه رستییه وه مه سیح راده گه یه نن، دلسۆز نین، مه زه نده ده کن به کۆت و زنجیره کم حالم ناخۆشتر ده کن. ¹⁸ ئیتر چی؟ به هه رحال، به رواله ت بیته یان به راستی، مه سیح راده گه یه نریت، به وه ش دلشادم.

به ئی، زیاتریش دلشاد ده بم، ¹⁹ چونکه ده زانم له ریگه ی پارانه وه کانتان و پشتگیری رۆحی عیسی مه سیح ئه مه ده بیته هۆی ئازادکردنم. ²⁰ به په رۆشه وه چاوه پروان و ئومیده وارم که له هیه چ شتیکدا شه ره مزار نه بم، به لکو وره م بهرز بیته بۆ ئه وه ی ئیستاش وه کو هه میشه مه سیح له

جەستەمدا پايەدار بىت، ئەگەر بە ژيان بىت يان بە مردن، ²¹ چونكە بۇ من ژيان مەسىحە، مردنیش قازانج. ²² بەلام ئەگەر ژيانم لە جەستە بەردەوام بىت، خەرىكى خزمەتتە دەبم كە بەرھەمى ھەبىت. چى ھەلبۇرۇم؟ نازانم! ²³ لە دوو لاوھ فشارم لەسەر، ھەز دەكەم ئەم ژيانە بە جىبىنم و لەگەل مەسىح بريم، ئەوھ زۆر باشتەر، ²⁴ بەلام مانەوھم بە جەستە بۇ ئيوھ پيوستترە. ²⁵ دلنيام و دەزانم كە لە ژياندا دەمىنم و لەگەل ھەمووتان بەردەوام دەبم، بۇ بەرھە و پيشچوون و خوشتان لە باوهر، ²⁶ تاكو بەھوى ھاتنەوھى من بۇ لاتان شانازيتان بە عيساي مەسىح لە ريگەى منەوھ زياد بكات.

²⁷ تەنھا بە شيوھەك بريم كە شاىستەى پەيامى ئىنجىلى مەسىح بىت، تاكو كاتتەك بيم و بتابنيم يان لە لاتان نەبم و ھەوالتان بىستم، بزاتم كە ئيوھ لە يەك رۇحدا چەسپاون و بە يەك دل تىدەكوشن لە پىناوى ئەو باوهرەى كە لەسەر بناغەى پەيامى ئىنجىلە، ²⁸ بەبى ئەوھى لە ھىچ شتىكى ركابەرە كاتتان بترسن. ئەمە بەلگەبە بۇ لەناوچوونيان، بەلام رزگارپە بۇ ئيوھ، ئەمەش لە خوداوەھە. ²⁹ چونكە خودا لەبەر مەسىح تەنھا باوهرەينان بە ئەوھى پى نەبەخشيون، بەلكو ئازار چىرتنیش لە پىناوى ئەو، ³⁰ لەبەر ئەوھى ھەمان تىكوشانتان ھەبە، ئەوھى لە منتان بىنيوھ و ئىستا لە منى دەبىستن.

2

خۆزمەكردنەوھى عيسا

¹ ئەگەر يەكبوتان لەگەل مەسىح ماھى ھاندان بىت، ئەگەر خوشتە و ئىستىھەكى دلنەوا بىتان بكات، ئەگەر بە رۇحى پىرۇز ھاوبەش بن، ئەگەر بە سۆز و مېرەبان بن، ² ئەوا دل بە تەواوى خوشتە بكن كە ھاوبىر بن و ھەمان خوشتە و ئىستىتان ھەبىت، ھەروھە يەك دل و ھاوتامانج بن. ³ ھىچ شتىك بە خۆپەرسى و لووتبەرزىپەوھ مەكەن، بەلكو بە شيوھەك بىفیز بن

که به رامبهره که تان له خۆتان به باشتن بزانت. 4 ته نها بایه خ به بهر ژه وه ندی تاییه تی خۆتان مه دهن، به لکو با هه ریه که تان بایه خ به بهر ژه وه ندی خه لکی دیکه ش بدات.

5 وه ک عیسای مه سیح بیر بکه نه وه:

6 ته وه ی به سروشتی خۆی خودایه،

نه یو یست یه کسانیه که ی له گه ل خدا بو خۆی بقوزیته وه،

7 به لکو خۆی کرده هه یچ*،

شپوه ی به نده ی وه رگرت،

وه ک مرۆفی لیهات،

8 که به روخساری مرۆف بینرا،

خۆی نزم کرده وه و

تا کو مردن ملکه چ بوو،

ته نانهت مردنی سه ر خاچ†.

9 له بهر ته وه خودا زۆر به رزی کرده وه و

ئه و ناوه ی ‡ دای † که له سه رووی هه موو ناویکه وه یه،

10 تا کو به را گه یاندنی ناوی عیسا هه موو ئه ژنویه ک چۆک دابدات،

له ئاسمان و سه ر زه وی و ژیر زه ویش،

11 هه روه ها هه موو زماتیک دان بنیت به وه دا که عیسای مه سیح خاوه ن

شکویه،

بو شکوی خودای باوک.

رۆله کانی خودا بی گله یین

* 2:7 یۆنانی: خۆی له هه موو مافه کانی بیبه ش کرد.

† 2:8 له خاچدان قورستین سزا بووه له لایه ن رۆمانیه کانه وه، هه روه ها له لایه ن جوله که کان نه فره ت بووه، پروانه داواتار 21:23. ‡ 2:9 له م هه لوسته دا له زمانی عیبری (ناوه که) واته ناوی خودا.

12 بۆیە خوۆشه ویستانم، ههروهک چۆن کاتییک له لاتان بووم هه مینشه گوپرایه ئی پینماییه کانم بوون، ئیستاش که له لاتان نیم زۆر گرنگتره که گوپرایه ئی لم بن. به ترس و له رزه وه کۆشش بکه ن بۆ ته و او کردنی پزگار پیتان، 13 چونکه خودا خۆی له عیوه دا کار ده کات تا کو بتانه ویت و کار بکه ن بۆ ره زامه ندی ئەو.

14 هه موو شتییک بی بۆ له بۆل و شه ره قسه بکه ن، 15 تا کو بی گلە بی و پاک بن، مندا لانی خودا له ناو نه وه یه کی چه وت و خو اردا بی له که ن، له تیو ئە و اندا وه ک ئە ستیره له که رد و وندا ده دره وشینه وه، 16 کاتییک که عیوه ده ست به وشه ی ژیا نه وه ده گرن. ئیتر له پوژی مه سیحدا ده توانم شانازی بکه م که بیهوده رام نه کرد و په نجم نه کیشا وه. 17 به لام ئە گه ر برم و خویم وه ک شه رابی پێشکه شکر او به سه ر قوربانی و خزمه تی با وه پرتاندا برژیم، 18 ئە و ا دلشاد و دلخۆشم له گه ئتان. 18 جا عیوه ش ئا و دلشاد بن و له گه لم دلخۆش بن.

تیۆساوس و ئە په فرۆ دیتۆس

19 هیوادارم به یارمه تی عیسا ی خا وه ن شکۆ بتوانم زوو تیۆساوس بنییم بۆ لاتان، تا کو به زاینی هه و التان منیش دلخۆش بم، 20 چونکه که سم نییه وه ک ئە و به دلسۆزی بایه خ به کاروبارتان بدات، 21 له بهر ئە وه ی هه موویان به دوای به رژه وه ندی خۆیاندا ده گه رین، نه ک ه ی عیسا ی مه سیح. 22 به لام عیوه ئا گاداری شه ره زایی تیۆساوسن، چونکه ههروهک چۆن مندا ل له گه ل باوکیدا خزمه ت ده کات، ئە ویش به هه مان شیوه له گه ل من خزمه تی له مزگینیدان کردووه. 23 بۆیه هیوادارم هه رکه بۆم روون

§ 2:17 مه به ستی نووسه ر لێ ره دا واته من ده مرم، نه ریت و با و بووه که خو اردنه وه ی گرنگ وه ک قوربانی رژی ترا وه. بروانه لێ قیه کان 23:18.

بووه وه کاروبارم چۆن به پړیوه ده چیت، یه کسهر ته و بنیرم. ²⁴ متمانه به مه سیحه که خوشم به م زووانه دیم.

²⁵ به لام به پیوستم زانی ته په فرودیتوس بنیرمه لاتان، که له گلم برا و هاوکار و هاوسه رباره، نیردراوی ئیوه یه و خزمه تکاری پیوستییه کانه. ²⁶ ته و په روشی دیداری هه مو تانه و دلته نگ بوو، چونکه هه والی نه خو شبوونی ته وتان بیستووه. ²⁷ به راستی نه خو ش بوو، خه ریک بوو بمریت، به لام خودا به زه یی پیدا هاته وه، نه ک ته نها به ته ودا، به لکو به زه یی به منیشدا هاته وه، بو ته وهی خه فته له دوا ی خه فته تم نه ییت. ²⁸ بویه خیرا تر ناردم، تا کو به بینینه وهی دلشاد بن و منیش خه فته تم که م یته وه. ²⁹ که واته به و په پری شادییه وه به ناوی مه سیحی خاوه ن شکووه پیشوازی لی بکن و پریز له وانه ی وه ک ته و بگرن، ³⁰ چونکه له پیناوی کاری مه سیحدا روو به پروی مه رگ بووه وه و ژیا نی خو ی خسته مه ترسییه وه، تا کو ته و خزمه ته بکات که ئیوه نه تانتوانی بو منی بکن.

3

ییتاوان بوون به هوی باوه پر

¹ له کۆتاییدا، خوشکان، برایان، دلشاد بن به مه سیحی خاوه ن شکو! نووسینه وهی هه مان ته م شتانه ماندووم ناکات، به لکو بو پاراستنی * ئیوه یه. ² تا گاداری سه گه کان بن، تا گاداری به دکاران و جهسته پره کان بن! ³ له بهر ته وهی ئیبه به راستی خه ته نه کراوین، که به پړوخی پیروز خودا ده په رستین و شانازی به عیسا ی مه سیحه وه ده که بن، پشت به جهسته نابه ستین. ⁴ هه رچه نده منیش هو کارم هه یه پشت به جهسته ببه ستم.

* 3:1 پاراستن له فیرکردنی چه وت.

† 3:2 مه بهستی له وانه یه که خه ته نه ده کهن، له بهر چاوی پؤلس وه ک سه گن. پروانه گه لاتیا

‡ 3:3 پروانه رۆما 2:28-29.

ئەگەر یەکیەک وازنایت ھۆکاری ھەبە بۆ ئەوێ پشەت بە جەستە بێستیت، من لە پێشترم: ⁵ کۆرپە ی ھەشت پڕۆژ بووم کە خەتەنە کراوم، لە ڕەگەزی ئیسرائیل، تیرە ی بنیامین، عیبرانی کۆری عیبرانی. بەگۆرە ی تەورات فەریسی بووم، ⁶ بەگۆرە ی دلگەرمی چەوسینەری کلێسا بووم، بەگۆرە ی ئەم راستودروستیە کە بە پێی شەریعەتە، بۆ گەیی بووم.

⁷ بەلام ئەوێ بۆ من قازانج بوو، لە پیناوی مەسیحدا ئەمانە بە زیان دەزانم. ⁸ لەمەش زیاتر ھەموو شتیک بە زیان دەزانم لەبەر بەرز ی بەھای ناسینی عیسا ی مەسیحی خاوەن شکۆ. لە پیناوی ئەودا ھەموو شتیکم لە دەست دا و ھەموو ئەو شتانەم بە زبیل دانا، بۆ ئەوێ مەسیح بە دەستبێنم و ⁹ وەک کەسیک کە لە گەڵ مەسیحدا بوو بێتە یەک ھەژماری بکریم، نەک بە راستودروستی خۆم کە لە شەریعەتەوێ، بە لکۆ لە ڕینگە ی باوەرەو بە مەسیح، ئەو راستودروستیە ی کە لە خوداوە یە و پشەت بە باوەر دە بەستیت. ¹⁰ ئامانج ئەوێ مەسیح بناسم و ھیزی ھەستانەو کە ی بزاتم و ھاو بەشی ئازاری بم، وەک ئەو بم لە مردنی، ¹¹ تاو کو بگەمە ھەستانەوێ تیو مردوان.

کۆشش بەرەو ئامانج

¹² من نائیم پێشوەخت ھەموو ئەمەم بە دەستبێناو یان گەشتومەتە ئامانج، بە لکۆ کۆشش دەکەم ئەو بە دەستبێنم کە عیسا ی مەسیح لە پیناویدا منی بە دەستبێنا. ¹³ خوشکان، برایان، من وا دانائیم کە بە دەستم ھیناوە، بەلام تەنھایە ک شت دەکەم: پارێدوو لە بیر دەکەم و بەرەو داھاتوو بەو پەری کۆششەو ھەنگاو دەنیم، ¹⁴ بەرەو ئامانج تێدەکۆشم تا کو ئەو خەلاتە بە دەستبێنم کە خودا لە ڕینگە ی عیسا ی مەسیحەو بانگھێشتی کردووم بۆ ئاسمان.

15 با هه موو ئه وانه مان که له پرووی پڠه یشتوین، ئاوا بیر بکهینه وه، ئه گهر بیرتان له شتیکی جیاوازیس کرده وه، خودا ئه مه شتان بۆ ئاشکرا ده کات. 16 با ده ست به وه وه بگرن که به ده ستمان هیناوه.

17 ئه ی خوشک و برایانم، پڠه وه لاسایی من بکه نه وه و پروانه ئه وانه ی ئاوا ده ژین، به گویره ی ئه م نمونه یه ی ئیبه پیمان دان. 18 زورم پی گوتن، ئیستاش به گریانه وه ده لیم، زور که س به شیوه یه ک ده ژین، دوژمنی خاچی مه سیحن، 19 ئه وانه کۆتاییان له ناوچوونه، خودایان سکیانه و شانازی به شهرمه زار بوونیا نه وه ده کهن، بیر له شتی دنیایی ده که نه وه. 20 به لام ئیبه هاوالاتی ئاسمانین، به په رووشه وه چاوه ری ده کهن پرزگار که ره له وی بیته وه، عیسی مه سیحی خاوه ن شکۆ، 21 ئه وه ی جهسته ی که ساسمان بۆ وینه ی له شی شکۆداری خوئی ده گوړیت، به گویره ی کارکردنی هیزی خوئی که ده توانیت هه موو شتیکی ملکه چی خوئی بکات.

4

به عیسی خاوه ن شکۆ دلشاد بن

1 بۆیه خوشکان و برایانم، ئه ی ئه وانه ی خوشمده وین و په روشتانم، ئیوه خووشی و تاجی منن. خووشه ویستانم، به و شیوه یه که نووسیومه، به یه کبوونتان له گه ل مه سیحی خاوه ن شکۆ بچه سپین.

2 له ئه وو دیا ده پاریمه وه و له سینتخی ده پاریمه وه که به یه کبوونیا ن له گه ل مه سیح هاویر بن. 3 به لی توش ئه ی هاوړینی دلسۆزم، داوات لی ده که م یارمه تیا ن به دیت، چونکه هه ردووکیان له را گه یاندنی په یامی ئینجیلدا شانه شانی من تیکۆشا ون، له گه ل کلیمنتۆس و هاوکارانی دیکه م که ناویان له په رتووکی ژیا نه.

4 هه میشه به عیسی خاوه ن شکۆ دلشاد بن. دیسان ده یلیمه وه، دلشاد بن! 5 با هه موو خه لک به رووخۆشیتان بزانیته. هاته وه ی عیسی خاوه ن

شکوۆ نزیکه. ⁶ نیگه ران مه بن، به لکو با له هه موو شتی کدا داوا کاریتان به نوێژ و پارانه وه و سوپاسگوزاریه وه له لای خودا زانراو بیت. ⁷ ناشتی خوداش، ئەوهی بهرز تره له هه موو تیگه بشتنی ک، دل و بیرتان به یه کبووتان له گه ل عیسی مه سیحدا ده پارێزیت.*

⁸ له کۆتاییدا خوشکان و برایان، بیر له هه موو ئەو شتانه بکه نه وه که راست و پرێزدارن، دادپه روهر و پاکن، خۆشه ویست و ناوبانگ باشن، په وشته بهرز و شایانی ستایشن. ⁹ چی له مندا فێربوون و وه رتانگرت و بیستتان و بینیتان، ئەوه جیهه جی بکه ن. خودای ناشتیش له گه لتان ده بیت.

سوپاس بۆ به خشینتتان

¹⁰ زۆر دلشاد بووم به مه سیحی خاوه ن شکۆ، که ئیستا دیسان بایه خم پێده دن. به دلنیا یه وه پێشتریش بایه ختان پیم ده دا، به لام ده رفه تی ئەوه تان نه بوو که ده ربجنه ن. ¹¹ من ئەمه نالیم له بهر ئەوهی پێویستم به یارمه تییه، چونکه فێربووم له هه ر دۆخی کدا بم خۆژی بوم. ¹² ده زانم نه بوونی چیه و ده زانم هه بوونیش چیه، له هه ر شتی ک و له هه موو شتی کدا فێری نه بینی ئەوه بووم له هه بوونی و نه بوونیدا ئاسووده بم. ¹³ ده توانم هه موو ئەم شتانه له ریگهی مه سیحه وه بکه م، ئەوهی به هیزم ده کات.

¹⁴ له گه ل ئەوه شدا چاگان کرد که به شداری ته نگانه تان کردم. ¹⁵ ئەهی فیلپیه کان، ئیوه ش ده زانن، له سه ره تای بلا و کردنه وهی په یامی ئینجیل له نیو ئیوه، کاتیک له مه کدۆنیا پرۆشتم، هیچ کلێسیایه ک له بابه تی وه رگرتن و پێداندا هاوکار بیان نه کردووم، ئیوه نه بیت. ¹⁶ ته نانه ت ئەو کاته ی له شاری سالۆنیکی بووم، چه ند جارێک هاوکاریتان کردم کاتیک پێویستم به یارمه تی بوو. ¹⁷ نه ک له بهر ئەوهی چه زم له به خشین بیت به لکو چه زم له و به ره مه یه که له لای خودا بۆتان تۆمار ده کریت. ¹⁸ ئیستا

* 4:7 بروانه یۆحه نا 4:15.

هه موو شتیکم هه یه، زیاتر له پئویست. ئەو شتانه ی ئەپه فرۆدیتۆس له لای
ئیه هینای وهرمگرت و تیربووم، بۆتیکی خوڤشه، قوربانیه کی قبولکراوه،
دلی خودا خوڤ ده کات. ¹⁹ خودای من هه موو پئداویستییه کاتان دابین
ده کات به پئی ده و له مه ندی ئەو شکۆیه ی له عیسای مه سیحدا هه یه تی.
²⁰ ئیستاش شکۆمه ندی بۆ خودای باوکان هه تاهه تایه. ئامین.

سلاوی کۆتایی

- ²¹ به ناوی عیسای مه سیح سلا و له هه موو گه لی خودا بکه ن.
ئەو خوشک و برایانه ی له گه لمان سلاوتان لیده کهن.
²² هه موو گه لی خودا که لیرهن سلاوتان لیده کهن، به تایبه تی ئەوانه ی
له خانه واده ی قه یسه رن.
²³ با نبعمه تی عیسای مه سیحی خاوه ن شکۆ له گه ل رۆحتان بیته .

Biblica® ستاندهر سۆرانی کوردی بیبهرامبهری وهشانی
Kurdish, Central: Biblica® ستاندهر سۆرانی کوردی بیبهرامبهری وهشانی
(Bible) ستاندهر

© 2020.

Language: سۆرانی کوردی (Central Kurdish)

Biblica® Open Kurdi Sorani Standard Version™

Copyright © ,1998 2011, 2016, 2020 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

- Share – copy and redistribute the material in any medium or format
- Adapt – remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution – You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike – If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not

necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-04-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

b27f70b0-86f8-5719-bd79-8ef417eb0c62